

22 maart 2020

HET CORONAVIRUS: EEN TEKEN VAN DE (EIND)TIJD?

Bijbellesing: Mattheus 24, vers 1 t/m 14

Jezus zegt (vers 6-7): 'u zult horen van oorlogen en geruchten van oorlogen. En er zullen hongersnoden zijn en *besmettelijke ziekten* en aardbevingen in verscheidene plaatsen'. Nu, is dat niet wat er nu aan de hand is? Oorlogen en oorlogsdreiging. En hongersnoden. En nu dus ook: besmettelijke ziekten. En het lijkt steeds meer en steeds groter te worden... Zijn wij daarmee niet aan het einde der tijden, aan het eind van de wereldtijd gekomen? Is dit dan nu misschien het begin van het einde? Over deze grote dingen wil ik het in de preek hebben.

Jezus vertelt over deze dingen aan Zijn leerlingen, op het moment dat Hij Jeruzalem heeft verlaten en naar de Olijfberg is gegaan. Nog maar kort geleden was Hij als Koning, als Koning op een ezel, de stad binnen gereden, begeleid door juichende pelgrims die met palmtakken en al mee optrokken richting Jeruzalem. Maar Jeruzalem wilde haar Koning niet ontvangen. Er zijn toen harde woorden gevallen. De Farizeeërs werden steeds geharder in hun plannen: deze Jezus moest uit de weg geruimd worden. Hij moest dood! En zo verliet de Koning die op een ezel de stad was binnengeleid nu lopend de stad. 'Uw huis zal tot een woestenij achtergelaten worden!', zo had Jezus geroepen richting de stad. 'Deze tempel zal worden verwoest! ... En jullie zullen Mij hier niet meer zien, totdat...!'

Nu, als Jezus met Zijn leerlingen de Olijfberg tegenover Jeruzalem is opgelopen, komen Zijn leerlingen terug op wat Jezus zojuist heeft geroepen. Bedoelde hun Meester nu dat dat alles zou instorten? 'Ja', zo zegt Jezus, 'er zal inderdaad geen steen op de andere gelaten worden (vers 2)'. De tempel zal compleet verwoest worden. De discipelen vragen door: 'wanneer zullen deze dingen gebeuren? En wat is het teken van Uw komst en van de voleinding van de wereld?'

Jezus geeft op beide vragen antwoord. Daar zullen wij nu naar gaan kijken. Maar dat Jezus op beide vragen tegelijkertijd antwoord geeft, dat vraagt van ons wel heel goed luisteren, want: wanneer heeft Jezus het in Zijn uitleg nu over de verwoesting van de tempel, wat niet zo lang daarna heeft plaatsgevonden, in 70 na Christus? En wanneer heeft Jezus het nu over de voleinding van de wereld, over de eindtijd, over de tijd dat Hij terug zal komen en de wereld geoordeeld en vernieuwd zal worden?

Al die dingen die Jezus hier in Mattheus 24 voorzegt, passen heel goed in die tijd vlak na Jezus' rondgang op aarde, de tijd van zeg maar 30 tot 70 na Christus. We moeten dus niet al deze woorden uit zijn context halen en zomaar opeens op 2020 gaan toepassen. Maar daarmee zijn deze woorden over oorlogen en geruchten van oorlogen, over ziekten en aardbevingen niet gelijk uitgeput. Deze woorden van Jezus hebben namelijk ook te maken met de tijd die later zal komen... deze woorden hebben ook met onze tijd te maken... met heel de tijd tot aan de komst van Jezus in al Zijn heerlijkheid. Je kunt het misschien het beste vergelijken met een telescoop, zo'n oude telescoop van vroeger, die je helemaal uit moest trekken om ver te kunnen zien. Als je zo'n telescoop niet uittrok, dan kon je alleen van dichtbij dingen zien. Maar hoe verder je de telescoop uittrok, hoe verder je kon kijken. Nu, zo kan je Jezus' woorden lezen: het gaat hier in Mattheus 24 over de gebeurtenissen heel dichtbij, de gebeurtenissen die in enkele decennia na Jezus' leven op aarde zouden plaatsvinden. Maar je kunt deze geschiedenis zoals een telescoop uittrekken... en daarmee veel verder kijken... en dan zie je de gebeurtenissen die ook in veel verder tijd zullen plaatsvinden, ook in onze tijd.

Nou, laten wij nu gaan kijken naar wat Jezus precies zegt... Jezus begint eerst met twee waarschuwingen. Vers 4: 'Pas op dat niemand jullie misleidt. Want er zullen velen komen die zeggen de Christus, de Messias te zijn.' En nog een keer zegt Jezus: Pas op! Vers 6: 'Jullie zullen horen van oorlogen en geruchten van oorlogen; *pas op*, word niet verschrikt, want al die dingen moeten gebeuren maar het is nog niet het einde.' Maar het is nog niet het einde... Deze laatste woorden bleven de afgelopen week in mijn hoofd hangen. 'Het is nog *niet* het einde.' Ik had die woorden al vaak gelezen. U misschien ook wel. Maar volgens mij had ik het altijd anders gelezen, of riepen ze in ieder geval andere gevoelens bij mij op. Ik werd meestal door deze woorden getriggerd om juist *wel* te gaan denken aan het einde. Bijvoorbeeld als ik aan de oorlogen dacht, zoals in Syrië waar alle grootmachten bij betrokken zijn. Of als ik aan de terroristische aanslagen dacht die steeds dichterbij ons land leken te komen. En zo ook met het wereldwijde coronavirus, zo'n besmettelijke ziekte... Jezus had voorzegt dat besmettelijke ziekten zullen komen... Zou zo'n wereldwijde pandemie, waar alle werelddelen bij betrokken zijn, zou dat nu laten zien dat wij nu aan het einde van de tijden zijn gekomen? ... Jezus zegt hier precies het tegenovergestelde: 'pas op, wordt niet verschrikt, want al die dingen moeten gebeuren, maar het is nog niet het einde.' Hoe komt het toch dat wij christenen juist die oorlogen en ziekten steeds hebben gezien als graadmeter of wij al dicht bij Jezus' wederkomst zijn? Natuurlijk: wij doen niet mee met die sekten die het precies hebben willen uitrekenen wanneer Jezus terug zou komen. Dat vinden wij heel raar. Maar ondertussen..., hoe vaak hoor je het niet in de kerk: 'nou, het zal niet lang meer duren, als ik alles om mij heen zie gebeuren, want het wordt steeds erger met die oorlogen en die epidemieën. Het wordt steeds groter?' ... Jezus wist blijkbaar dat zulke gedachten bij Zijn volgelingen zouden opkomen, dat wij zouden gaan denken, zouden zoeken of wij bij het einde van de wereld aangekomen zijn. Jezus zegt: 'pas op. Dit moet gebeuren. Maar het is *nog niet* het einde.' Denk niet dat we er nu al bijna zijn.

Als je verderop leest in Mattheus 24 wat Jezus allemaal aan Zijn leerlingen vertelt over de toekomst en de gelijkenissen die Hij daarbij vertelt, dan wordt één ding wel duidelijk: wij weten echt helemaal niet wanneer het einde zal komen. Jezus draait het namelijk precies om (vers 44): 'wees bereid, want op een uur (op een moment) waarop je het *niet* zou denken, zal de Zoon des mensen komen.'

Hoe moeten wij dan die oorlogen, die natuurrampen en epidemieën zien... als wij er blijkbaar niet mee kunnen gaan rekenen of wij nog ver weg of al dichtbij het moment van Jezus wederkomst zijn? Hoe moeten wij ze dan zien?

Nu, Jezus gebruikt een heel krachtig beeld, waarin Hij al die oorlogen, geruchten van oorlogen, natuurrampen en epidemieën bij elkaar brengt. Jezus noemt het (vers 8): een begin van de weeën. Al die oorlogen en dreigende oorlogen, al die natuurrampen en epidemieën zijn een begin van de weeën. Ik probeer dat beeld uit te werken:

Weeën, de krampspijnen van een zwangere vrouw voor haar bevalling, kunnen heel kort en heel lang duren. Dat is van te voren niet te zeggen. Je kunt er allerlei theorieën op loslaten, maar elke zwangerschap is anders. Nou, dat beeld is al veelzeggend: al die oorlogen, natuurrampen en epidemieën, ze zijn allemaal onderdeel van het proces, van de weg die de wereld moet gaan richting Gods nieuwe toekomst..., maar hoe lang allemaal? Misschien duurt het nog kort en is er opeens die nieuwe geboorte. Misschien duurt het ook wel heel lang, veel langer dan wij hoopten of denken te kunnen dragen, nu wij al die weeën moeten ondergaan.

Al die oorlogen, natuurrampen en epidemieën zijn een begin van de weeën, zegt Jezus. Nu, weeën komen vaak in golfbewegingen. Het zijn steeds weer terugkerende pijnen. Soms lijken ze op elkaar. En soms juist niet. Nu, zo ook die rampen en oorlogen op deze aarde. Het zijn vaak golfbewegingen. Dan voel je het iets minder heftig en lijkt het verder weg. Dan weer opeens heel heftig, onverwacht pijnlijk

en dichtbij. ... En er zijn – om in het beeld van de weeën te blijven - dus ook momenten waarop je het even niet voelt..., momenten waarop je even op adem mag komen. Ons land was tot voor kort rijk gezegend met zo'n hele lange adempauze. Dit jaar hopen wij zelfs onze 75-jarige bevrijding te vieren. 75 jaar lang rust mogen ontvangen: geen hongersnood integendeel winkelschappen vol als wij niet al te veel gaan hamsteren. Geen oorlogen in ons land een aantal generaties lang al. Natuurlijk wel die heel heftige watersnoodramp van 1953, maar verder: rust... Tot 2020. Opeens een nieuwe wee. Onverwacht pijnlijk voor mensen zoals wij die zo lang rust hebben gehad en het heel niet hadden aan zien komen.

Het coronavirus is – in de woorden van de Heere Jezus – dus zo'n wee. En daarin is het een teken van de tijd. Het is niet een teken dat laat zien dat wij *aan het einde* van de wereldtijd zijn, nee, die weeën kunnen nog soms bijzonder lang doorgaan... maar elke wee laat je weer voelen dat wij als wereld in verwachting zijn. Elke wee is een voelbaar teken, een pijnlijk teken, dat ons doet beseffen dat wij in een proces zitten dat niet is te stoppen... een proces waar wij doorheen moeten... Of laat ik het geestelijker en mooier zeggen: dat wij onderweg zijn naar Gods toekomst, God Die een nieuwe hemel en aarde geboren zal laten worden.

En wat wordt er dan van u en mij verwacht? Waarom waarschuwt Jezus ons met dit beeld van de weeën? Jezus zegt: 'pas op, wordt niet verschrikt!' Wees niet verontrust. Wees niet bang.

Nou, zullen wij dit aan de mensen om ons heen laten zien deze week? Dat wij vanwege ons geloof in de Heere Jezus niet verontrust of bang zijn? ...Nee, wij kerkmensen moeten niet doen alsof wij stoere mensen zijn die nergens bang voor zijn. Zo stoer zijn wij niet. Wij moeten dus ook niet meer risico's nemen dan nodig omdat wij niet bang zijn, nee, wij moeten gewoon luisteren naar de maatregelen die de regering ons heeft opgelegd en ook heel voorzichtig zijn. Wij moeten trouwens ook niet denken dat het ons huis wel voorbij zal gaan. Ook u, ook ik kan morgen besmet zijn. En toch: *niet verontrust. Niet bang zijn.* Niet op basis van angst gaan handelen. Dus ook niet gaan hamsteren. Waarom niet? Omdat wij door ons geloof in Jezus Christus veilig mogen zijn.. Omdat wij te midden van al die oorlogen tussen koninkrijken en tussen landen mogen weten van het eeuwige Koninkrijk waar Gods kinderen nu al deel van uit mogen maken en het Beloofde Land dat hen wacht.

Dat is wat van u deze weken wordt gevraagd in al die onrust en spanningen vanwege het coronavirus. *Niet angstige aanwezigheid.* Zoals Psalm 62 zo heel mooi verwoordt: 'wankel dan niet, want Hij staat vast. Hij is ook als het onheil wast, Uw rots, Uw enige vertrouwen.

En laten wij vanuit deze rust onze taak ter hand nemen. Onze betrokkenheid op elkaar in de gemeente. Onze verantwoordelijkheid voor onze medemensen in de samenleving.

En – maar daarmee verlaten wij even het thema 'coronavirus' – ook moeten wij in alle angst en onzekerheid die er in deze wereld kan zijn, ons niet laten misleiden door al die christussen die opstaan, zo begon Jezus Zijn waarschuwingen. Al die mensen die menen dat zij de wereld kunnen helpen. Dat zij het eenvoudige antwoord hebben op onze complexe werkelijkheid en daarbij vaak juist angstige en onzekere mensen aanspreken. Laat je niet misleiden. Communistische leiders, populistische sprekers, schreeuw-ers... Laat je niet meenemen, niet meeslepen, hoor ik Jezus hier in Mattheus 24 zeggen. Op basis van angst, van onzekerheid, ben je als mens geneigd om verkeerde keuzen te maken. Om de verkeerde mensen te volgen. Om je afhankelijk te maken van mensen die ten diepste ook de antwoorden niet hebben. Nee, laat die oorlogen en geruchten van oorlogen, die nep-messiassen en fake-bevrijders, die natuurrampen en epidemieën, laat dat alles je bij Christus brengen aan Zijn voeten... en laten deze nare weeën je met

verwachting en vertrouwen doen uitzien naar *Zijn* toekomst. Oorlogen en epidemieën, het zijn allemaal tekenen..., niet om mee te berekenen, maar om je scherp te laten zien waar het nu in je leven om gaat... en waar het met onze wereld naar toe gaat.

Na deze dingen over wat er in de wereld gebeuren en zal blijven gebeuren tot de wederkomst, wordt door Jezus vervolgens ingezoomd op hoe het Zijn volgelingen zal vergaan in deze tijd. Zij zullen het wel zwaar krijgen. Door gevaren van buiten: mensen die hen zullen vervolgen, die hen zullen willen doden, die hen zullen uitleveren. Maar Jezus' gemeente zal het ook zwaar krijgen door gevaren van binnen. De haat van buiten zal naar binnen slaan. Men zal elkaar afvallen en niet meer met elkaar door één deur kunnen gaan, zo zegt Jezus in vers 10. Er zullen valse profeten opstaan (vers 11). Valse profeten: mensen die onder de schijn van door-God-gezonden te zijn je op een dwaalspoor brengen. Die het geloof van binnen uithollen. Of die het heil, de redding in Christus, onbereikbaar voor je maken. Of die je meeslepen in allerlei details, terwijl je als gemeente op deze manier de kern vergeet.

Onderlinge strijd dus. Valse profeten. Maar ook – zo zegt Jezus – zal de wetteloosheid toenemen en de liefde van velen verkillen. Ik herinner mij hoe het op mij indruk maakte dat vroeger mensen mij erop wezen: 'zie je hoe in de wereld de liefde verkillt, mensen worden steeds egoïstischer!' Maar met deze woorden spreekt Jezus niet tot de wereld, maar tot Zijn eigen leerlingen: hoe juist *onder hen* de liefde zal verkillen... Hoe de liefde onder ons als gemeente zal verkillen doordat de wetteloosheid toeneemt. Heel het Mattheusevangelie door – in de Bergrede en in talloze andere gedeelten - horen wij Jezus Zijn leerlingen oproepen om de dienst aan God serieus te nemen. Om God echt met je hart, met je verstand, je gevoel, je keuzen... met alles wat in je is... te dienen en lief te hebben... en je naaste als jezelf. Want als je dat zal laten verslappen..., dan zal de liefde verkillen. Dan zal de gemeente een koude kermis worden. Dan zal dat licht voor de wereld wat wij behoren te zijn tot een koud waakvlammetje worden.

Jezus waarschuwt zijn leerlingen: *velen* zullen elkaar overleveren en haten... *velen* zullen misleid worden door valse profeten... en de liefde van *velen* zal verkillen. Velen, zo zegt Jezus drie, vier keer. ... *En toch doorgaan.* Op je hoede zijn. En niet bang zijn. Want: *wie volharden zal tot het einde, die zal zalig, die zal gered worden* (vers 13).

Is het coronavirus zo'n teken van de tijd, wat Jezus al heeft voorzegd? Ik denk ja. Maar of het ook betekent dat wij nu al dicht bij het einde van de tijden zijn, dat weet ik niet. Dat weet niemand. ... Maar zo'n epidemie, zo'n pandemie is wel een teken van de tijd: het brengt mij namelijk tot het besef hoe het met deze wereld en met deze tijd is gesteld. Het besef van ons onvolmaakte bestaan... van kleine mensjes die ten prooi gevallen zijn aan machten waar wij niet tegen bestand zijn... het besef dat deze wereld volledig is vast komen te zitten in haar zonde en onmacht.

Maar zo'n pandemie is ook een pijnlijk teken wat je eraan herinnert dat wij in verwachting zijn. Dat wij door de pijscheuten heen uit mogen kijken naar die nieuwe geboorte waardoor heel het leven straks anders zal zijn. Door Jezus Christus, onze Redder.

Blijft u ook Jezus en Zijn toekomst verwachten? Blijf u alert? Wees niet bang.

Laten wij tot die tijd de pijn met elkaar dragen.

Laten wij de pijn van de wereld een stukje draaglijker maken en hen laten delen in onze verwachting.

En laten wij elkaar verdragen en opdragen in onze gebeden. Tot het moment dat al onze bedden vervuld zullen zijn en Jezus' toekomst al onze verwachtingen te boven zal gaan.